

ПЕДАГОГИЧЕСКА ПРАКТИКА „УТРИННА ПРИКАЗКА”
**(Адаптационен психолого-педагогически и методически практико-
приложен модел за съвместна работа на учители и представители на семейната
общност в периода на постъпване на децата в детската градина)**

Вместо увод

Настоящият адаптационен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел „Утринна приказка“ представлява допълнителна възможност за образователното развитие, в който учителите, педагогическите специалисти и представителите на семейната общност работят заедно, за да се създадат условия на адаптация детската Личност да разгърне пълния си потенциал в предучилищната институция. Тази възможност може би е търсена още от Фридрих Фрйобел, който през 1837 година в Бад Бланкербург създава първата детска градина в света или през 1882 година, когато в Свищов е открита първата общинска детска градина. Днес, това обстоятелство се разпознава в закона за Предучилищно и училищно образование според чл. 6, свързан с осигуряване на условия за ранно детско развитие. Ето защо е необходимо политиките и практиките за грижата и образованието на всяко дете в този период на адаптация да подкрепят правото му на качествени преживявания, като се приема, че „качеството“ е термин, който непрекъснато трябва да се развива и договаря, като в същото време е необходимо създаването и на механизъм за сътрудничество по посока триадата учител-дете-родител. Този механизъм трябва да отразява структурното качество на възпитателно-образователния процес, като търси и намира отговор на въпроса КОИ са онези дейности, които в максимална степен подпомагат личността на детето да разгърне своя потенциал като се отдалечаваме от обстоятелството да не приемаме възможността да продължим да сме заедно с децата, без внимателно да вникнем в онова, което се случва в тях и с тях на тази възраст.

Настоящият адаптационен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел е ориентиран към 3 годишното дете на което му предстои постъпване в първа група в детката градина, особено ако преди това не е посещавало ясла и за „представители на семейната общност“ когато говорим за родители и семейство. Това е продиктувано от обстоятелството, че днес децата на тази възраст по различни причини се отглеждат не само от своите родители, но и от други членове на семейството в по

широкия смисъл на думата. В тази връзка този модел има за цел да отговори на следните въпроси:

- доколко предучилищната институция е подготвена да приеме деца, които за първи път се отделят от семейната среда и да предложи варианти за това;
- доколко представители на семейната общност са готови да сътрудничат на учителите, които ще приемат, обучават и възпитават децата на три годишна възраст и да предложат варианти за активно участие в този процес;
- как в процеса на адаптация детето трябва да „преживее“ трансформацията на преживяванията си в прехода от семейната среда към нова социално-педагогическа среда и да изпита удоволствие от преживяното и радост от играта.

Връзки между ранното образователно развитие и сензитивните периоди на предучилищната възраст

Предучилищната възраст е един от най-интензивните периоди на развитие в човешкия живот и е свързан с превръщане на съдържанието на натрупания първоначален собствен опит и впечатления в диференцирани елементарни базисни знания и умения – двигателни, речеви, познавателни, социални, игрови. Изследванията върху психичната структура на 3-годишното дете обобщават, че преживяването на тревожност е свързано с липсата на удовлетворяване на една от водещите социални потребности, свързана с новата за него ситуация, а именно *потребността от сигурност*. Тази потребност поставя на фокус адаптивната функция на “Аз”-а. Известно е, че предучилищната възраст е период, в който човешкият индивид организира своя “Аз” в акта на социалната транзакция с другите. Представата за себе си (“Аз”-образа) се поражда от взаимодействията на тригодишното дете не с околната среда изобщо, а специално от взаимодействието с другите хора – тяхното мнение, отношение и представите на околните за дадената личност.

В своята книга Пол Остерийт “Въведение в детската психология“, определя този период като „субективна експанзия“ или „възрастта на акробатиката“. Лев Виготски говори за наличие на сензитивните точки в предучилищна възраст, които „възникват не

само от разширяващите се потенции, генетично заложені у детето в тази възраст, но и като резултат от реалното адаптиране и активното отношение на детето към средата“ и въвежда понятието „зона на най-близкото развитие“. Карен Хорни твърди, на база множество изследвания, че решаващ фактор в развитието на детето са социалните отношения. Чрез тяхната интензивност се появяват особено значимите за развитието на детето потребности от удовлетвореност и безопасност. Ако поведението на възрастните фрустрира детето, то водещи модели в поведението му стават безпомощността, вината, страхът и „базалната враждебност и тревога“. Гордън Олпорт разглежда формирането на личностната идентичност в тясна връзка с различните аспекти на целостта на личността („самот“), а именно – чувство на самоуважение, осъзната принадлежност за собственото тяло и поведение, рационално самоуправление. Те еволюират постепенно през детството и в резултат на тяхната консолидация се формира Аз-зът, като обект на субективно познание и преживяване. Така Олпорт изтъква значимостта на предучилищното детство като време на първоначалните прояви на самоидентичността, но и пространство за поставяне на основите на бъдещата зрялост в осъзнаването на всички аспекти на Аз-а. В концепцията на Ханс Вернер за развитие се използва идеята за взаимодействие, която той описва чрез образа „актьор – сцена“. Средата – това е сцената или обекта на действие и развитие на организма, а организма е актьор или субект на тази сцена. Следователно организма не просто реагира на средата, той е оператор на своята сцена. Затова в анализа на развитието трябва да се изследват закономерните изменения в съотношение „актьор – сцена“, или във взаимоотношенията „субект – обект“, които възникват в процеса на прогресивната или регресивна еволюция, където детската Личност е „протагонист“ в този процес. Междупличностното общуване се характеризира със специфични вътрешно приети цели, които се постигат чрез своеобразни комуникативни средства. В периода на предучилищната възраст детето общува на две равнища: *с възрастните и с връстниците си*. В развоя на отношенията с възрастните и връстниците у децата се пораждат емоционални и оценъчни обвързаности. Те са обективното условие за ускорено развитие на уменията за общуване в тази възраст. Някои от компонентите на това сложно социално умение са свързани със сензитивността в предучилищната възраст и тяхното стимулиране или пропуснати възможности определят нивото на социално развитие.

Предучилищната възраст е от решаващо значение за формиране на основите за Ученето през целия живот, назовавано и познато и като „Учене от люлката до гроба“. [Qualification systems: Bridges to Lifelong Learning, 2007,]. В обществото съществува

погрешното разбиране, че когато са малки, децата не са способни да учат. Предучилищната възраст е важен сензитивен период за овладяване на първоначални знания и представи за света и за закономерностите в него. Този етап от развитието не бива да се подценява с предположението, че в следващите години детската личност ще компенсира това, което е пропуснала. Предучилищната възраст е период на цялостно развитие на детската личност във всички основни области – физическа, емоционална, психическа, социална, когнитивна и езикова, чрез овладяване и усъвършенстване на специфични и ефективни подходи на учене, в контекста на оптимално възпитателно взаимодействие на учителите с представителите на семейната общност и в детската градина. Програмната система за развитие на предучилищната институция би трябвало да е широкообхватна и многосекторна, като се отделя специално внимание на формите и начините за включване в съвместни дейности на представители на семейната общност.

Връзка между потребността от сигурност и емоционална адаптация на детето в предучилищна възраст при постъпване в детската градина

Преходът от първичната към вторичната социализация в периода на предучилищното детство най-често се свързва с постъпването на детето в детската градина. Основни преживявания, които съпровождат детето при осъществяване на този преход са страх и тревога. Посочените негативни емоции и чувства са по-силно изразени при деца, които до момента не са напускали дома си и не са посещавали детска ясла.

Доскоро се смяташе, че преодоляването на тревожността като едно от рисковите състояния при прехода от домашна среда към предучилищната институция, изисква на малкото дете да се осигури необходимото време за адаптация. Целенасочените наблюдения констатираха, че съществува подобна зависимост, т.е. колкото по-дълго време децата посещават детска градина, толкова по-редки са разстройствата на настроението.

Водещият въпрос обаче е: *Какво е цената, която родителите, учителите и децата заплащат при преживяването на безпокойство, докато дойде моментът в който децата все пак съумеят да „свикнат“ с новата среда и лица, различни от дома и близките?*

Според определени тези има връзка между появата на тревожност при хора в по-късна възраст и травмата от детството, причинена от постъпването в детска градина. В клиничната психология има допускания, че възрастни лица, които продължително време са били поставени в ситуация на емоционална депривация, рано или късно развиват

депресия, паническа атака или генерализирано тревожно разстройство. Обмислянето на една такава теза, провокира много от съвременните психолози и педагози да търсят механизми, чрез които да се преодолеят до максимум негативните преживявания на деца, постъпващи в детска градина.

Създаването на механизъм означава да се прояви активност от страна на заинтересованите страни – детската градина и представителите на семейната общност, а не да се остави детето на влиянието на времето като единствен фактор, който може да доведе до редукция и преодоляване на интензитета на негативните преживявания при постъпване в детска градина.

Факт е, че всеки индивид, включително и човешкият, когато е поставен в непозната среда се нуждае от време, но и от обстоятелства, за да се ориентира в мястото и отношенията спрямо новите за него субекти и обекти. Тогава е напълно естествено да се допусне, че преживяването на тревожност от 3-годишното дете е заради липсата на удовлетворяване на една от водещите социални потребности, свързана с новата за него ситуация, а именно потребността от сигурност.

Задоволяването на тази потребност изисква постъпващото в детската градина дете да „тества” многократно хората, които го приемат, за да прецени на кои от тях може да се довери. Събирането на тази информация от страна на малкото дете е по-скоро импулсивен, нерегулиран от вътрешни закони и правила процес на психична преработка (поради липсата на достатъчен социален опит) и се основава предимно на емоционалните преживявания – удоволствие и неудоволствие, спокойствие и безпокойство. Следователно, преди да е успяло да интегрира във вътрешното си психично пространство новата ситуация (случващото се в занималнята на детската градина), детето има склонност или да се разстройва като изпитва силно страх и тревога, или да се противопоставя на изискванията на новата среда, чрез агресивните си инстинкти. Такъв е неговият емоционално и социално незрял отговор да запази предишното си статукво и да оспори необходимостта от промяна и подчинение на все още непознатата му среда. Новата среда му носи усещане за заплаха, защото е различна и далечна от всичко, към което детето до момента е било привързано.

От психологична и педагогическа гледна точка е възможно постъпването в детската градина, да породи и първия вътрешен конфликт у детето, а именно травма от раздялата с майката или с отглеждания го възрастен. Силата на този конфликт има характера на емоционален шок и децата с неуравновесен и лабилен темперамент реагират на този срив отново чрез тревожност или агресивни прояви.

Изложените тези, свързани с прехода на детската личност в нова среда, показват, че този преход влияе не само на детето, но и на представителите на семейната общност, които имат ангажимента да се грижат за него. Еднакво стресово е както за детето когато започне да посещава детска градина и при утринния прием да не знае къде, както и за грижещите се за него възрастни, когато те на свой ред не знаят как то се чувства особено ако е разстроено от раздялата преди това. И ако тази раздялата е особено емоционална, то и в двете страни е налице фрустрация по отношение на собственото им положение, роля и място и често това води до създаването на „конфликтни точки“ и проява на взаимно недоверие. От една страна образователната институция, неподготвена за такива конфликтни моменти търси оправдание в семейната среда, а от друга – семейната общност обвинява образователната институция в неспособност да реши персонално този проблем. Справянето с този конфликт изисква от учителя, преди първия прием и в процеса на адаптирането на дете към новата среда на детската градина да организира подходяща приемна, подкрепяща, интерактивна, безопасна, мултикултурна среда, която да намали влиянието на стресогенните фактори. Учителят има задачата да помогне на новопостъпващото в детската група дете да се привърже и да създаде устойчив емоционален контакт с човек, различен от фигурата на майката или отглеждания го възрастен.

Организационни и методически предпоставки за емоционална адаптация и подкрепа на детето при постъпване в детската градина

В областта на педагогическата практика има много подходи, които създават възможно най-добрата среда, която от една страна да напомня семейната, а от друга - да е добре образователно организирана и контролирана и по този начин преходът на детската личност от семейна към предучилищна/социална среда да е спонтанен, постепенен и незаменим. В методически план преодоляването на тези затруднения предполага да се предприемат конкретни мерки в две основни направления – подобряване на възпитателно-образователното пространство в занималнята и ефективно сътрудничество с представители на семейната общност, като тук е от голямо значение е ролята на учителя.

Първите мерки са свързани с подобряване на т.нар. възпитателно-образователно пространство на занималнята, с цел изграждане на уеща среда, която

трябва да е подкрепяща, приемна, безопасна, мултикултурна, интерактивна. Тя трябва да бъде изградена постепенно и всекидневно да се допълва.

За да може занималнята да поеме част от семейната среда е необходимо по време на първата родителска среща да се покаже занималнята в която ще бъдат настанени децата от конкретната група, да се обясни как заедно ще се изгражда образователната среда и какви са очакванията на образователната институция за организацията и управлението на тази среда. Необходимо е да се уточни ролята и мястото на образователното пространство в занималнята, която да отговаря на нуждите на детето според равнището на развитието му. В тази връзка е необходимо досегашната практика да се ориентира към по-ефективен модел свързан с организацията на образователното пространство на занималнята, която крие в себе си много голям потенциал. Тази организация е необходимо да бъде направена в посока, която да подсилва възможността всяко дете да трансформира всеки отделен момент от своя живот в момент на учене чрез игра, споделяне и реализация.

В тази връзка мениджмънта на образователното пространство включва четири фактора, които трябва да се видими, формиращи и възпитаващи - **Загриженост, Общуване, Взаимовръзки и Учета се общност** и всяка предучилищна институция е необходимо да се съобразява с това.

Загрижеността е първият фактор, върху който се гради голяма част организацията и управлението на образователното пространство. Децата се научават да проявяват загриженост към самите себе си и към другите, когато виждат, че техните близки и учителите са съпричастни към първите им опити за принадлежност във възрастовата група. Те изграждат свои силни, положителни страни при изживяване на успехи в ежедневните си занимания, като страховете и стресът се предполага, че отиват на заден план.

Общуването е втория по важност фактор. Способността да се общува безпроблемно е ключът за успешното приобщаване към общността в занималнята. Като използват индивидуалния подход към ученето чрез игра, учителите е необходимо да стимулират децата да общуват по време на провежданата дейност. Като развиват уменията си да общуват, децата поемат инициативата и са по мотивирани да постигат определени цели. Един от важните методи свързан с общуването по време на заниманията е използването на педагогическата практика „Утринна приказка“ в начало на деня.

Взаимовръзките е фактор, който описва способността новата информация да бъде свързана със стария опит, което води до получаване на знания. Способността да се създават комуникационни връзки е важен момент в различните дейности, които се провеждат в групата. През цялата година децата би трябвало да се стимулират да търсят прилики и разлики в дейностите в които участват и да се търси взаимовръзка между тях.

Изграждането на Учеща общност като четвърти фактор изисква време и внимание. Всяка занималня, в която се провеждат различните ситуации, е потенциална среда за проява на внимание и загриженост за учене чрез игра, за разрешаване на възникнали проблеми, и за експериментиране. Съвместната работа основани на интересите на децата, допринася за установяване на контакти между тях и за изграждане на ново отношение. Добре организираната занималня като образователно пространство, се основава на предположението, че всеки изпитва необходимост да принадлежи към дадена общност, както и да се чувства полезен за останалите. Тази занималня разчита децата да са по отговорни и полезни членове на общността както за себе си, така и за другите, защото от тях се нуждаят и зависят, защото те са наистина ценени за приноса, който те имат. Учителите отделят достатъчно време на децата, за да могат те да се изразят, да се опознаят и оценят различните си силни страни и таланти в различните области и всеки да се чувства оценен като личност.

Загрижеността, Общуването, Взаимовръзките и Учещата общност са основата, върху която, от една страна да се изгради образователното пространство, а от друга – благодарение на която децата могат да се чувстват спокойни, уверени и учещи чрез различни игрови дейности.

Вторите мерки са свързана с ефективното сътрудничеството с представителите на семейната общност, като основното, което трябва да се възприеме и да се разбере е належащата потребност от преки взаимодействия и нови типове сътрудничество между представителите на семейната общност и образователната институция (учители, педагогически специалисти и ръководители на институцията). Коренът на този категоричен факт лежи в общността на целите и интересите за общия субект-детето и за възпитателно-образователната дейност за цялостното му развитие. Необходимо е предучилищната институция е да подходи изключително подготвена и стратегически при осъществяването на това сътрудничество. Могат да се използват две опорни точки за взаимодействие по формулата „преди и по време“:

- **първата опорна точка** обхваща предварително проучване, като на тази основа се формира първоначална представа за семейната общност, чиито деца ще бъдат приети в детската градина. Това предполага да се създаде портфолио на групата, което включва необходима информация, която да се използва при бъдещи съвместни форми за работа. Това може да стане по време на записването на децата в групата, като по подходящ начин се прави опит за установяване на интересите и очакванията на представителите на семейната общност от образователната институция и обратното. По време на тези срещи може да се дискутира доколко те са подготвени да си сътрудничат с институцията и обратното и какви страхове имат те и техните деца и как заедно могат с учителите могат да ги преодолеят. Тук е момента да се представи и бъдещата занималня, където децата ще прекарват своето време. Тези разговори могат в най добрия случай да се провеждат в т.нар. „*Стая на семейството*“, ако условията позволяват това;

- **втората опорна точка** включва реализирането на определени дейности с представителите на семейната общност след приема на децата в групата на детската градина. Тъй като сътрудничеството обхваща един по-дълъг времеви период в програмата за съвместна работа се предвиждат различни видове дейности – групови и индивидуални. От особено значение е провеждането на първата родителска среща. На нея е необходимо да бъдат представени основните моменти от политиката на образователната институция като:

- история, развитие и възможности;
- основната Мисия и Визия, Глобална цел и Ценност, които детската градина ще реализира през следващите години;
- съдържание на програмната система по която се работи
- съдържание на образователните направления и възможности за доброволчество от страна на семейната общност;
- определяне периодиката на родителски срещи, както и график за посещения в занималните при провеждане на съвместни дейности, като за това се предложи, обсъди и подпише *Споразумение за сътрудничество (вж.прил.1)*;
- да се предложи вариант в който денят да започва и с участието на представител на семейната общност.

Когато представителите на семейната общност се включат в определени дейности в началото на деня те научават повече за своите деца, виждат как те се отнасят към материалите и другите деца. Тази помощ е от голяма полза за педагогическите екипи в занималнята, тъй като им дава възможност да обръщат повече внимание на всяко дете. Важно е да се насърчават представителите на семейната общност да посещават занималнята и да помагат на учителя, защото:

- още един човек в повече е от значение за подпомагане на децата да се занимават с индивидуални дейности. С негова помощ по-лесно се организират различните дейности;
- могат да се включат в разнообразни дейности;
- когато помагат в занималнята, те разбират по-добре целта, която е поставена, начина, по който ще се реализира, както и в какво ще се изразяват тяхната помощ и принос. Ставайки част от дейностите и наблюдавайки колко независими са децата, те разбират цената на всички усилия, насочени към децата. Много родители изразяват учудване от броя на нещата, които децата им могат да правят сами;
- дейностите, които могат да се продължат и вкъщи, се научават, като се помага на учителите в занималнята;
- някои от представителите на семейната общност може да изпитват притеснение да идват в занималнята и да помагат, защото не са сигурни, че наистина са желани, страхуват се, че могат да направят грешка, може да не знаят какво да правят, чувстват, че няма какво да предложат, не са им ясни правилата и процедурите в занималнята.

Дали представителите на семейната общност ще се почувстват добре дошли в детската градина или в занималнята зависи от момента и от начина, по който учителят ги посреща. Тезата, че представителите на семейната общност са активни участници в обучението на децата и познават най-добре децата си, е необходимо да се подчертава при всяко общуване. Взаимното уважението и откритите разговори по различни теми и дейности създават условия за открито включване в тях. Задължение е на всички учители да насърчават представителите на семейната общност да ги посещават. В началото на годината е важно да се обясни, че те са добре дошли да се присъединят към дейностите. Поставянето на лист за записване на посещенията като елемент от организацията на занималнята дава възможност да се регламентира и регулира посещаемостта от страна

на представителите на семейната общност. Налице е необходимостта от конкретни указания какво могат да правят по време на техните посещения, за да са полезни. Те трябва да знаят какво се очаква от тях, както и какви са правилата за поведение. Необходими са предварителни указания, които предполагат:

- да се участва в дейността на групата заедно с децата;
- да се подпомагат децата, когато се обличат или събличат;
- да се подпомага учителя в извършване на определени дейности;
- да се говори на малки имена с децата, като първо представим себе си;
- да се споделят идеите и предложенията си с учителя, за да могат да ги прилагат в занималнята;
- да се запознаят с правилата за работа, преди да се започнат дейностите.
- да се даде достатъчно време на децата да свършат нещо сами, преди да им предложите помощта си за разрешаване на проблема.

Както децата обичат да бъдат оценявани положително, така и възрастните се нуждаят от такова отношение. Те отделят от времето си, за да допринесат за осъществяването на конкретна дейност и заслужават да им се благодари. Някои от идеите за начините, по които да им се изкаже благодарност и да се почувстват удовлетворени, включват:

- Благодарност на всеки за помощта му.
- Осигуряване на място за участие.
- Създаване на информационно табло за участниците.

Педагогическа практика „Утринна приказка“

Теоритичен модел

От древността е известно, че социалното развитие в периода на предучилищна възраст се основава на използването на приказния епос. Предполага се, че представителите на семейната общност са разказвали приказки на своите деца като достъпна образователна интервенция, опосредстваща прехода от света на всекидневието към сложността на живота. Именно този факт обяснява необходимостта за пренасянето на тази традиция в съвременната образователна среда на детската градина.

Четенето на приказки в конкретния случай се разглежда като важно дидактическо средство за адаптация на детската личност, както в когнитивен и социален, така и в

емоционален аспект. Четенето на приказки превръща ежедневните взаимодействия на децата във възможност да научават и разбират многоплановостта на човешките взаимоотношения, във възможност за преодоляване на първичните страхове и несигурност, като в конкретния случай тя трябва да е в рамките на не повече от 5 до 7 минути. Осигуряването на всекидневен досег с приключенията на приказните герои в образователната среда на детската градина стимулира механизмите на психическа себеидентификация на детето, защото приказката ангажира емоционално детето и стимулира неговите когнитивни процеси – мислене и въображение. Така то опознава социалните аспекти на човешката култура в тяхната многоизмерност. От друга страна педагогическата практика „Утринна приказка“ отразява възможността да бъде подобрена в педагого-методически аспект структурата на педагогическото взаимодействие (ситуацията) и да бъде използвана за по-активно включване на всяко дете. Педагогическата практика „Утринната приказка“ дава възможност за индивидуализация на възпитателно-образователния процес, за съчетаване на познание с практически знания, за постигане на по-голяма активност от децата, стимулиране на умения за общуване, формиране на социални умения и компетентности. Педагогическата практика „Утринна приказка“ в занималнята е интерактивна дейност в която може да вземе участие всеки представител на семейната общност. Нещо повече, „Утринната приказка“ при доказана ефективност може да премине на едно следващо ниво на развитие, което е разпознато не само в българската образователна практика като „Утринна среща“.

Методически насоки при провеждането на педагогическата практика „Утринна приказка“

При провеждането на педагогическата практика „Утринна приказка“ препоръчителната последователност включва **подготвителни и операционно-технологични насоки.**

По време на организацията и провеждането на т. нар. подготвителни насоки е необходимо да се направят следните 10 стъпки:

1. предварително, при възможност, да се създаде „Стая на семейството“, където ще се провеждат срещите с представителите на семейната общност;
2. предварително проучване кои от представителите на семейната общност могат да разпознаят и споделят Мисията, Визията, Глобалната цел и

Ценността на образователната институция като гарант за подпомагане на развитието и капацитета и за преодоляване на определени адаптационни проблемни ситуации на техните деца;

3. предварително да се информират представителите на семейната общност за организацията и управлението на образователното пространство на занималнята и да се потърси тяхното мнение за изграждане на място „Кои сме ние“, за да може то да се обогатява и развива със снимков материал, специални вещи и материали, малки възглавници и др.;
4. представяне на първата родителска среща на основните програмни моменти и дейности, които се предвиждат през годината и търсене на обратна връзка за тяхното подобряване;
5. предварително информиране, представяне за обсъждане и приемане на т.нар Споразумение за сътрудничество;
6. представяне на идеи, свързани с провеждането на определени кампании за подобряване на образователното пространство;
7. представяне на педагогическата практика „Утринна приказка“ като важно дидактическо средство за адаптация на детската личност, както в когнитивен и социален, така и в емоционален аспект;
8. разработване на седмичен списък за участие на представителите на семейната общност в провеждането на педагогическата практика „Утринна приказка“;
9. инструктаж на представителите на семейната общност как да се подготвят за участие в педагогическата практика „Утринна приказка“, като предварително се прави съгласуван избор на приказките (вж. прил.2);
10. подготовка на допълнителни ресурси (картини, мултимедийни слайдове, символи, дидактически материали, флип-чарт, хартия А0).

По време на организацията и провеждането на т. нар. операционно-технологични насоки е необходимо да се направят следните 10 стъпки:

1. създаване на подходящо образователно пространство за провеждане на педагогическата практика „Утринна приказка“ ;
2. предварително изработване на тематичен план как да се използва съдържанието или героите на приказката в последващите дейности планирани за деня по съответните образователни направления;

3. въвеждане и представяне на госта за деня;
4. създаване на необходимата атмосфера за начало на утринната приказка;
5. кратък анализ по съдържанието по формулата „Един въпрос няколко отговора“;
6. изразяване на благодарност от децата и от учителя;
7. правене на обща снимка след всяка „Утринна приказка“ за изготвяне на фото история в края на годината;
8. съхраняване на материали, които да послужат за изработване на първа детска книжка в края на годината от всяко едно дете;
9. представяне постиженията на децата пред представители на семейната общност в края на годината;
10. създаване на условия за драматизация на избрана от децата приказка заедно с представители на семейната общност в края на годината.

По време на апробирането на педагогическата практика „Утринна приказка“ ще се провежда периодична оценка/самооценка относно ефективността на педагогическата практика с участието на учители и директори от включените в пилотното прилагане на модела предучилищни институции и експерти от РУО. Представители на семейната общност ще бъдат включени в друг вид проучване, което ще изследва тяхната удовлетвореност относно успешната адаптация на постъпващите деца в детската градина и тяхното емоционално, социално и цялостно развитие.

Приложение 1

Споразумение на сътрудничество с представители на семейната общност - проект

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЕМЕЙНАТА ОБЩНОСТ,

Детска градина „.....”, първа възрастова група „.....“ изразявайки голямото си желание за успешна адаптация на децата към новата среда и усъвършенстване на сътрудничеството с представители на семейната общност писмено изразява това си желание с настоящата Споразумение за сътрудничество включване в проект „Утринна приказка“

Цел на Хартата:

Утвърждаване информираността на представителите на семейната общност и участието им в проект „Утринна приказка“, свързан с адаптацията на децата в занималнята с цел емоционалното, интелектуалното, познавателно и физическо развитие на детската личност и създаване на благоприятна учеща среда.

Задачи:

1. Подобряване на модела за партньорски взаимоотношения с представителите на семейната общност;
2. Утвърждаване на механизма за информиране на членовете на семейната общност относно активното им участие в проект „Утринна приказка“

3. Изработване на мерки за оптимизиране на партньорската работа с представителите на семейната общност - създаване на “Стая на Семейството”, „Заемна библиотека“, включване в определени дейности и ситуации ;
4. Документиране и описание на добри практики (информация за свършеното от с представителите на семейната общност в полза на партньорското начало за бъдеще).

НАШИТЕ ПРАВА ПРЕД ВАС

- ДА се отнасяме към вас с необходимото уважение и да си гарантираме честно и отзивчиво отношение при реализиране на проект „Утринна приказка“;
- ДА уважаваме правото ви да получите необходимата информация и помощ при подготовката и участието ви в представянето на подходяща приказка за деца на 3 години;
- ДА гарантираме професионални действия при осигуряване на подходящо образователно пространство;
-
-

ВАШИТЕ ПРАВА ПРЕД НАС

- ДА се отнасяте към екипа на първа възрастова група „..... ” с уважение;
- ДА ни предоставяте пълна и точна информация за детето ви при необходимост
- ДА спазвате обявеният календар за участие в проект „Утринна приказка“

- Да правите предложение за подобряване на педагогическата практика „Утринна приказка“
- ДА се подготвят своевременно, старателно и отговорно към четенето на избраната приказка, след предварителна консултация с учителя, съгласно обявен и съгласуван график;

Дата, място

Подписи

Приложение 2

Примерни картинни книги и книги с кратки истории подходящи за деца на 3 години

1. Серия „Барбароните” – 27 заглавия

Забавните приключения на пъстрото семейство на татко Барба, мама Барба и седемте им деца са изпълнени с фантазия и доброта и помагат на децата да опознаят себе си и заобикалящия ги свят

2. Серия „Във Вълшебната гора” – 40 заглавия

Приказки в рими, написани от Ангелина Жекова, Цвета Брестничка, Атанас Цанков... Поредицата е създадена специално, за да улесни социализацията на децата и повече от 20 години е сред най-любимите на няколко поколения малчугани.

3. Серия „Франклин” – 30 заглавия

Всяка от историите за костенурчето Франклин е свързана с конкретна ситуация от ежедневието на децата и им помага да намерят отговор на въпросите, с които се сблъскват. Поредицата е създадена специално, за да подпомогне социализацията на децата в предучилищна възраст.

4. „Моята голяма книга с приказки” – 3 книги

Всяка от книгите съдържа по 8 приказки за животни и всяка приказка е илюстрирана от различен илюстратор. Топъл и нежен текст, придружен от великолепни илюстрации. В края на всяка книга има предложения и идеи за игри и разговори с децата.

5. „Приказки за една минута”

Във вълшебните страници на тази книга е скътана необикновена гора, а в нея – чудно горско селце. Тук живеят джуджето Шишарко и

магьосникът Мърморко, Розовата фея и Киселата веждица, катерички, лъвове, мецани и хипопотами, жирафи и мишлета... Илюстрациите са на Мат Улф, а всяка от приказките се изчита за до 3 минути.

6. Серия „Време е за приказка” - „Майчини прегръдки”, „Мама е винаги до теб”, „Нашите приятели животните”, „Весели истории”
Четири книги със забавни кратки приказки с илюстрации на Тони Улф и Мат Улф и с картонени страници.

7. Вълшебна библиотека. Приказки за лека нощ

Ковчеже с 10 книжки с кратки приказни истории за семейството. Всяка от книжките е илюстрирана от различен илюстратор.

8. Приказки с игри, с вадещи се елементи

„Непослушка, Мечо, Меца и Мецан”, „Вълкът и седемте козлета”
Приказки за най-малките в отделни книги с дебели картонени страници и вадещи се елементи, които позволяват конструиране на сцени от приказката.

9. Серия „Приключенията на зайчето Йози” – „Най-хубаво е у дома!”, „Защото сме едно семейство”

Прекрасните илюстрации и топлите и нежни истории разказват на малките читатели за най-важното нещо в живота – семейството. Може да се разсърдим на мама, може да се сдърпаме с брат си или сестра си, но накрая винаги разбираме, че обичта към семейството ни е безкрайна.

10. Серия „Юначета”

„Мирко Добромирко”, „Панко Патилянко”, „Сивко Горделивко”

Три приказки в стих в отделни книжки с илюстрации на Биляна Господинова

11. Да играем на театър. Книга + пъзел на верижка

„Дядо вади ряпа”, „Зайовата къщичка”, „Къщурката”, „Медената питка”

Класически приказки, адаптирани за най-ниската възрастова група.

Книгите са с картонени страници и изваждащи се елементи, които позволяват проследяване на поредността на сцените и появата на героите.

12. „Звездичка в тъмнината”

Приказка за мечето, което иска да достигне една звездичка. Книгата е с картонени страници, светеща звездичка и нежна мелодия.

13. „Винаги ще ви обичам!”

Книга с кратки приказки за майки и техните дечица, 24 картонени страници

14. Поредица „Елмър” – 6 книги

Приказни истории за шареното слонче Елмър, което по нищо не се различава от децата.

15. „Кико без крила”, автор Радостина Николова

Картинна книга, която с обич и топлина говори по трудни теми с най-малките читатели.